

בש"פ 6722/15 - תמיר ניג'ם נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 6722/15

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: תמיר ניג'ם

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על מעצר עד תום הליכים -
תיק מ"ת 44882-07-15 בבית המשפט המחוזי בחיפה

תאריך הישיבה: ו' בחשון התשע"ו (19.10.2015)

בשם העורר: עו"ד דוד יפתח ועו"ד דן ענבר
בשם המשיבה: עו"ד ארז בן-ארויה

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט י' ליפשיץ) מיום 24.9.2015 במ"ת 44882-07-15, בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים.

גורלה של ראידה ניג'ם, מורה במקצועה, נחרץ כאשר בכפר בית ג'אן נפוצו שמועות כי היא מנהלת רומן מחוץ לנישואין. בעלה, קצין במשמר הגבול, כינה אותה שרמוטה ואף הסביר לבנם בן העשר בתכתובת בפייסבוק כי אמו זונה. ראידה ידעה אודות הצפוי לה, היא ידעה כי התקיימה אסיפה משפחתית בנוגע אליה וכעשרה ימים לפני שנרצחה כתבה לבעלה "אין שום דבר שנותן לי לנוח, חוץ מהמוות, תמיתו אותי ותנו לי לנוח". לאחר שחזרה ראידה מטיוול של תלמידי בית הספר בו עבדה כמורה, נפוצו שמועות כי "נעלמה" במהלך הטיוול למספר שעות על מנת להיפגש עם מאהבה. יום לאחר מכן נרצחה ראידה במספר יריות בביתה בבית ג'אן. על כך נסב כתב האישום והליך המעצר עד תום ההליכים שבפנינו, במסגרתו מייחסת המשיבה לעורר את העבירה החמורה ביותר הקיימת בספר החוקים ובספר המוסר האוניברסלי - רצח אם.

1. נגד העורר, יליד 1994, הוגש ביום 22.7.2015 כתב אישום המייחס לו עבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). על פי הנטען בכתב האישום, נפוצו שמועות בכפר בית ג'אן, שם התגורר העורר, אמו (להלן: המנוחה), אביו (בעלה של המנוחה, להלן: ראמי) ושני אחיו הקטנים, לפיהן המנוחה קיימה קשר עם גבר מחוץ לנישואין. בכך, פגעה המנוחה בכבוד המשפחה, דבר שהביא למחלוקות בקרב בני המשפחה, שגרמו למנוחה לברוח ביום 6.6.15 מבית המשפחה למקום מסתור ובתוך כך נפצעה המנוחה בידה ונזקקה לטיפול רפואי. המנוחה חזרה לביתה, ובתאריכים 22.6.2015-21.6.2015 יצאה לטיול של בית הספר בו עבדה כמורה, ולאחר מכן נפוצו השמועות ביתר שאת. או-אז גמלה תכנית בליבו של העורר לגרום למותה של המנוחה. לצורך כך, הצטייד העורר באקדח בקוטר 9 מ"מ וכדורים מסוג "Hollow Point", וביום 23.6.2015 בסביבות השעה 20:50, בעוד המנוחה שוכבת על מזרון בסלון הבית, ירה חמישה כדורים לעבר ראשה מטווח שאינו עולה על מטר. בכך רצח העורר את אמו, המנוחה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגד העורר, הוגשה בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים בעילה של מסוכנות וחשש להימלטות מאימת הדין נוכח חומרת העונש הצפוי.

מחומר הראיות שאינו שנוי במחלוקת, עולה כי ראמי, בעלה של המנוחה, המשרת כקצין במג"ב, יצא מבית המשפחה עם בן אחיו בסביבות השעה 17:30 בערב הרצח. כשיצא, נשארו בבית העורר, הבן הצעיר ריאן בן ה-10, וחברו של ריאן שהוא גם בן-דודו (אף שמו ריאן ואף הוא בן עשר, ולהלן יכונה: ריאן החבר). ריאן החבר העיד כי הוא וריאן יצאו מהבית כדי לשחק בביתו-שלו, ובצאתם שהו בבית באותה עת המנוחה, העורר, וחברו של העורר בשם שאדי סעד (להלן: שאדי). שאדי העיד כי היה בביתו של העורר אך לזמן קצר באותו ערב, ועזב את המקום לאחר רדת החשיכה. להערכתו של שאדי, כרבע שעה לאחר שעזב את בית המנוחה, הוא נסע לתחנת הדלק בכפר, שם נצפה בסרטון האבטחה בשעה 21:03, ומכאן הערכתו של שאדי כי עזב את הבית בסמוך לשעה 20:50. נגבו הודעות משכנים, כולל בני משפחתו של ראמי, שהעידו כי שמעו יריות בסביבות השעה 21:00-20:45. השכנים לא דיווחו על קולות הירי בזמן אמת, מאחר שקולות ירי נשמעים כדבר שבשגרה בכפר. ראמי חזר הביתה בשעה 21:24 כפי שעולה מדו"ח איתוראן המותקן ברכבו, ולטענתו, מצא את גופת המנוחה שרועה ירויה בסלון הקומה השניה והזעיק מיד את אחיו סוהיר, שהוא גם קב"ט היישוב בית ג'אן. סוהיר דיווח למשטרה מיידית אודות מציאת הגופה בשעה 21:28. מכאן מסקנתה של המשיבה כי העורר שהה לבדו בבית עם המנוחה עת נרצחה.

נספר לקורא, כי מאחר שהחשד הראשוני נפל על ראמי, נוכח היחסים המתוחים בינו לבין אשתו-המנוחה, נערכה החקירה על ידי מח"ש. ראמי היה עצור כשלושים יום בחשד לרצח אשתו, אך לבסוף שוחרר וכתב האישום הוגש, כאמור, נגד בנו-העורר.

3. בית משפט קמא סקר את מסכת הראיות המחזקות את המסקנה שהעורר ביצע את המיוחס לו: העורר עוכב ברחבה הסמוכה לביתו בסביבות השעה 01:00 בליל הרצח, במקום בו התגודדו כבר מאות מבני הכפר ששמעו אודות הרצח, ובתגובתו הראשונה טען שלא היה בזירה בזמן הרלוונטי. מאותו שלב, שמר העורר על זכות השתיקה; בקשר לטלפון הנייד שלו, טען העורר כי אלמונים לקחו אותו ממנו, אך יותר מאוחר נמצא הטלפון בביתו, כשנתברר שהמכשיר כובה באופן יזום בסמוך לשעת הרצח; בנוסף, נטען כי העורר החליף את בגדיו מיד לאחר הרצח, ונמנע ממגע עם המשטרה בכך שעמד מחוץ לבית לאחר הרצח ולא נכנס אליו; לבסוף, מכוניתו של העורר, מדגם אופל אסטרא, שחנתה בסמוך לבית עובר לרצח, נעלמה מבלי שהעורר נתן הסבר לכך.

4. בית משפט קמא הכיר בכך שהראיות נגד העורר הינן ראיות נסיבתיות, וכי "אין מדובר בראיות בעוצמה גבוהה". נוכח מכלול הראיות, בית המשפט מצא כי קיימים שלושה תרחישים אפשריים להסביר את מאורעות אותו ערב. על פי התרחיש הראשון, העורר יצא מביתו אחרי ששאדי עזב, ולאחר מכן הגיע הרוצח וירה במנוחה. חיזוק מסוים לתרחיש זה ניתן למצוא במסרון ששאדי שלח לחברתו של העורר למחרת היום, בו נכתב "אני יצאתי מאצלו, אמר לי כי הוא נכנס למקלחת והוא הולך". על פי התרחיש השני, העורר נכח בבית כאשר הגיע הרוצח מבחוץ. אין לשלול תרחיש זה, מאחר שמדובר בבית בעל מספר דרכי גישה, ומצלמות האבטחה הציגו תמונה חלקית בלבד של דרכים אלו. על פי התרחיש השלישי, בו מצדדת המאשימה, העורר רצח את המנוחה לאחר ששאדי נפרד ממנו, ולאחר מכן עזב את הבית.

מאחר שהעורר עצמו יכול לספק את התשובה איזה מן התרחישים שנמנו לעיל הוא התרחיש האמתי, אך הלה שמר על זכות השתיקה, נקבע כי שתיקה זו הינה "כבדת משקל עד מאוד בנסיבות התיק דנן". מכאן, ובהתחשב בכך שהנייד של העורר כובה בסמוך לרצח וכי הלה מסר גרסה שקרית כאשר נשאל לגביו, קבע בית משפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה לאשמת העורר. נוכח כובד העונש הצפוי, גילו הצעיר של העורר והיותו רווק, בית המשפט קבע כי קיים חשש ממשי להימלטות אשר לא יאויין בחלופת מעצר, ועל כן הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

על כך נסב הערר שבפניי, המתמקד בעיקרו בסוגיה של ראיות לכאורה ובעוצמת הראיות.

5. העורר טוען כי שגה בית משפט קמא בקבעו כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו, ובקבעו כי אין לשחררו לחלופת מעצר. לדבריו, אפילו לגישתו של בית משפט קמא - לפיה הראיות אינן עוצמתיות וקיימים שלושה תרחישים אפשריים - עולה כי הראיות הנסיבתיות נגד העורר אינן עולות כדי הרמה הנדרשת להיחשב כ"ראיות לכאורה". בנוסף, בהיעדר ראיה קונקרטית על כוונת בריחה מהארץ, לא הוכחה התקיימותו של חשש להימלטות.

העורר הרחיב ותקף כל אחת ואחת מהראיות הנסיבתיות שהמשיבה הציגה, ועל כך אעמוד בהמשך. בא כוח העורר, שייצג בשלבי המעצר את ראמי, אביו של העורר, אף העלה תיאוריות חלופיות ביחס לזהות הרוצח, וטען כי הרוצח יכול להיות גם אביו (הלה נכח באולם בית המשפט בעת הדיון בפני, לא הניד עפעף לשמע הדברים ונראה כמי שבא לחזק את ידיו של בנו העורר). נטען כי לראמי היה מניע חזק יותר לרצוח את המנוחה, וכך גם לאחיה של המנוחה, דודיו של העורר. יש ראיות המעידות על היחסים הרעועים ששררו בין ראמי לבין המנוחה על רקע השמועות שרווחו בכפר. המנוחה הוברחה מבית המשפחה שבועיים לפני הרצח על ידי אחותה מחשש לחייה, במהלך בריחתה טיפסה על גדר הבית ונפצעה בידה תוך כדי כך. מספר עדים סיפרו אודות מערכת היחסים הקשה בין בני הזוג, וראמי עצמו התבטא נגדה באופן חריף. כך, בשיחת פייסבוק עם בנו ריאן בן ה-10, "מסביר" לו ראמי כי אמו היא זונה. ידוע לנו כי ראמי נסע עם אחיינו פריד (בנו של אחיו סוהייר) לכפר ראמה לפתיחת בית קפה השייך לאחותו וכי השניים יצאו מהבית בסביבות השעה 17:30, וחזרו בסביבות השעה 21:20. ראמי עלה הביתה ומייד לאחר מכן הזעיק את אחיו סוהיר, שמצידו דיווח מייד למשטרה. לגישת הסניגור המלומד, מי לידינו יתקע, כי ראמי לא עלה לקומה השניה, שלף אקדח, ירה במנוחה את היריות הקטלניות ומייד לאחר מכן הזעיק את אחיו? מה עוד, שחלק מהעדויות ביחס לשעתהירי ממקמות את הירי סמוך מאוד לשעת חזרתו של ראמי לביתו, מה שמתיישב עם תרחיש לפיו ראמי הוא זה שרצח את המנוחה. ראמי נחשד ונעצר מייד לאחר הרצח, אך המשטרה לא ביצעה לו בדיקת פרופרינט, מאחר שהוא מחזיק בנשק מתוקף תפקידו המשטרתי.

כאפשרות נוספת, הצביע העורר על מידע מודיעיני שהמקור שלו חסוי על פי תעודת חסיון, ולפיו "לפני זמן קצר

היה רצח בכפר בית גאן. מי שנרצחה אחות של לטיף אבו לטיף. לבית שלה נכנסו בדרך האחורית הבן תמיר ניג'ים ואח שלה נידל אבו לטיף. מהבית נשמעו מספר יריות ואחריהם יצאו תמיר ונידל מהבית כאשר נידל מחזיק אקדח בידו, נידל נראה מזוקן". מכאן מסיק העורר כי המקור היה עד ראיה וכי ידו של אחי המנוחה היא שהייתה במעל.

בשורה התחתונה, נוכח העוצמה הנמוכה של הראיות, בהתחשב באפשרות של תרחישים חלופיים אחרים, ובהעדר עבר פלילי, נטען כי יש ליתן משקל לחזקת החפות ולשחרר את המשיב לחלופת מעצר.

6. אין חולק כי קיימת עילת מעצר בענייננו ואף חזקת מסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). רק במקרים חריגים ונדירים ניתן להסתפק בחלופת מעצר למי שמואשם בעבירת רצח, באשר מי שאינו נרתע מרצח יתקשה להפריך את חזקת המסוכנות, ואף קיים חשש מובנה להימלטות מן הדין, בהתחשב בכך שהעונש בצידה של העבירה הוא מאסר עולם (ראו, לדוגמה, החלטת השופט ע' פוגלמן בבש"פ 6910/13 מדינת ישראל נ' האדי קבלאן (17.10.2013); החלטת השופטת ע' ארבל בבש"פ 4054/13 גפן פטר נ' מדינת ישראל (17.6.2013)).

אלא שבכך אין כדי לייתר את השלב הראשון שעל בית המשפט לבחון לצורך מעצר עד תום ההליכים, והוא השלב של ראיות לכאורה. בהיעדר ראיות לכאורה בית המשפט לא יורה על מעצר גם כאשר בעבירה החמורה ביותר בספר החוקים עסקינן, וכאשר קיימת בעייתיות של ממש בעוצמת הראיות, עשויה להיות לכך השלכה על נכונותו של בית המשפט להסתפק בחלופת מעצר.

7. במבט ממעוף הציפור, אלו הן הראיות העומדות לחובתו של העורר:

א. מניע - לעורר היה מניע לפגוע באמו בגין הפגיעה הנטענת ב"כבוד המשפחה", ובהיותו הבן המבוגר מבין שלושת האחים (העורר הוא בן 21, אחיו עדי צעיר ממנו במספר שנים ואחיו ריאן הוא בן עשר), יש בסיס לדעה כי נטל על עצמו לגאול את כבודה של המשפחה. בתכתובת בין המנוחה לבין ראמי-בעלה, היא שואלת את ראמי האם העורר רוצה שהיא תחזור "תגיד לתמיר שאני אוהבת אותו ותמיד מרימה לו את הראש אפילו אם הוא שונא אותי ... ומה שהוא רוצה יקרה". וכי מדוע סברה המנוחה שבנה שונא אותה, ומדוע בנה אמור ליתן "אישור" לחזרתה הביתה?

ב. קרבת זמן ומקום לרצח - העדויות שנגבו בליל הרצח מציבות את שעת הירי בין 20:45-21:00, ומהודעותיהם של ראמי, שאדי וריאן, העורר שהה באותה עת בבית לבדו עם המנוחה.

ג. הטלפון הסלולרי - הטלפון כובה סמוך לשעת הרצח והעורר שיקר ביחס למקום הימצאו.

ד. המכונית- לאן נעלמה מכונית האופל אסטרא של העורר, דווקא לאחר הרצח?

ה. התנהגות העורר לאחר הרצח - העורר אינו מזיל דמעה למשמע רצח אמו, לא נחזה כמתרגש, הוא מתגודד עם המוני האנשים סמוך לבית, ולשאלת השוטר היכן היה בעת הרצח, מטיח בו "מה זה ענייך".

1. שתיקתו הרועמת של העורר - במקום לספק אליבי ולהסביר היכן היה בעת הרצח והיכן היה ומה עשה בין השעות 01:00-21:00 העורר מילא פיו מים.

לדידה של המשיבה, "חיבור הנקודות" בין הראיות הנסיבתיות ברשימה דלעיל, מצביע על קיומן של ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר.

8. מנגד, העורר הצביע על כך שהקווים המחברים בין נקודותיה של המשיבה אינם חדים וישרים, כך שהתמונה המתקבלת אינה ברורה אלא מקווקוות ומטושטשת.

אעמוד להלן בקצרה על מכלול הראיות בתיק החקירה, ואקדים ואומר כי לטעמי יש ראיות לכאורה כנגד העורר אך קיימת חולשה בעוצמת הראיות.

המניע - העורר היה בנה האהוב של המנוחה, ובניגוד לאחרים אשר גינו בגלוי ובאופן בוטה את המנוחה, כמו ראמי-אביו, העורר לא נתפס באף התבטאות כנגד אמו המנוחה, ואף יש עדויות המעידות על הקשר החם ביניהם.

סמיכות זמן ומקום - כל העדים שסיפרו במשטרה כי שמעו קולות ירי, לא ייחסו לכך חשיבות בזמן אמת מאחר שהדבר לא היה כה חריג. חלק סברו כי מדובר בחתונה שהתקיימה באותו שעה במרחק לא גדול, או בהפגנה שנערכה בקשר לדרוזים בסוריה. משכך, הזמן המדוייק של הירי לא נחרט בזכרונם של העדים, ולטענת ההגנה, ייתכן כי היריות ששמעו מקורם בכלל בחתונה שהתקיימה. מכל מקום, לצד עדים שמיקמו את שעת הירי סמוך לשעה 20:45, היו עדים אחרים שמיקמו את הירי בשעה מאוחרת יותר, קרוב יותר לזמן חזרתו הביתה של ראמי. המשיבה טענה כי יש להעדיף את העדים שמסרו במשטרה את גרסתם בסמוך לאחר הרצח, להבדיל מעדים שהודעתם נגבתה מספר ימים לאחר מכן. ברם, בהתחשב בכך שבזמן חקירתם של העדים עדיין לא הייתה כל נפקות לשעה המדוייקת של הרצח, אין לכאורה סיבה לייחס יתר אמינות לעדים שמיקמו את שעת הירי כחצי שעה מוקדם יותר. מכאן, שייתכן כי ראמי הוא זה שירה במנוחה, או שהירי בוצע דקות מספר לאחר שהעורר יצא מהבית.

שתיקתו של העורר בחקירה - ברי כי לשתיקה בהליכי חקירה, מקום בו מתבקש הסבר מצידו של הנאשם, יש משקל ראיתי ויש בכך כדי לחזק את עמדת התביעה לצורך שלב המעצר. יתרה מזו, לעיתים השתיקה יכולה לחזק גם את עילת המעצר של מסוכנות (ראו, לדוגמה, בש"פ 1748/11 בועז יחזקאל נ' מדינת ישראל פס' 6-7 (10.3.2011)). ההגנה טענה כי שתיקתו של העורר נובעת מההוראה שקיבל מבא כוחו דאז, אולם איני רואה ליתן משקל לטענה זו, שהרי גם כיום העורר לא מסר גרסה אודות מוצאותיו בשעות שלאחר הרצח. עם זאת, במקרה המיוחד דנן, ניתן לשער את הסיבה לשתיקתו של העורר, שגם אם לא רצח את אמו-המנוחה, או שלא הייתה לו מעורבות ישירה במותה, הוא אינו רוצה, או שמא חושש, להסגיר את הקרובים לו או לספר את הידוע לו.

הטלפון הסלולרי - לטענת התביעה, העורר כיבה את הטלפון הנייד שלו בשעה 20:53. לטענת ההגנה, היה על המאשימה להצטייד בחוות דעת מומחה לגבי שעת כיבוי המכשיר, באשר השוטרת שפתחה את המכשיר שגתה בנושא זה. ההגנה טענה כי הטלפון כובה שלוש שעות לאחר השעה הנטענת על ידי המאשימה, מאחר שהזמנים המופיעים בטלפון הנייד של המערער הם לא זמני האמת אלא הזמנים על פי שעון גרינץ' (ההגנה הפנתה בהקשר זה למזכר

שנכתב על ידי אחד השוטרים ובו הערה כי ייתכן שיש להוסיף 3 שעות כדי להתאים לשעון הקיץ של ישראל). מכל מקום, לטענת ההגנה אין נפקות לכיבוי הטלפון הסלולרי, מאחר שגם אם ביקש העורר לרצוח את אמו, לא היה כל צורך בכיבוי המכשיר. אדרבה, אם יצא העורר מהבית לאחר מכן, וככל הנראה עשה כן שהרי עוכב במקום ההתגודדות של אנשי הכפר שעות מספר לאחר הרצח, הרי שאיכון הטלפון הסלולרי מחוץ לבית רק יכול היה להועיל לו. הטלפון נמצא בבית המנוח יומיים לאחר הרצח, ולטענת ההגנה, ייתכן כי מי שהעורר מסר לו את הטלפון, החזיר אותו ללא ידיעת העורר.

היעלמות המכונית - במהלך הדיון הודיעה ההגנה כי המכונית מדגם 'אופל' בצבע כחול נמצאת ברשות דודיו של העורר. לטענת המשיבה, זו הפעם הראשונה שנודע לה על כך והמכונית הוכרזה זה מכבר כנדרשת לבדיקה. מכל מקום, לטענת ההגנה, ה'אופל' אמנם הייתה רשומה על שם העורר אך אין חולק כי הייתה בשימוש המנוחה והמשפחה, ואילו לעורר נרכשה על ידי הוריו מכונית שברולט. מכונית ה'אופל' חנתה בשעות הצהריים ליד הבית, אך לא ברור אם סולקה או יצאה מהחניה בבית מייד לאחר הרצח, או אם חנתה בכלל בבית בשעות שקדמו לביצוע הרצח, באשר מצלמות האבטחה אינן מכסות את כל הבית.

חוסר בראיות אובייקטיביות הקושרות את העורר לרצח - כלי הרצח לא נמצא ובבדיקות שרידי ירי ופרופרינט שנערכו לעורר סמוך לאחר מעצרו, לא נמצאו שרידי ירי על גופו או על בגדיו של העורר (בדיקת הפרופרינט נועדה לגלות אם החשוד אחז בשעות האחרונות בכלי מתכתי). התיאור של שאדי את לבושו של העורר בשעה שעזב את ביתו, תואם את לבושו של העורר שעה שנעצר, והטענה כביכול העורר החליף את בגדיו לאחר הירי ב"סט" אחר שברשותו, היא בשלב זה בגדר ספקולציה גרידא.

התנהגות העורר ותוכניותיו לאותו ערב - שאדי והעורר בילו יחדיו במהלך היום, והיה זה העורר שהתקשר אל שאדי והציע לו לבוא לביתו בשעות הערב, סמוך לשעת הרצח. אכן, לאחר ששאדי עזב את הבית, העורר נותר לבדו בבית עם המנוחה, אך שאדי לא ראה כל שינוי בהתנהגותו של העורר במהלך היום והערב בו הוא והעורר בילו יחדיו. כאמור, שאדי מסר לחברתו של העורר, כי כאשר עזב את הבית, העורר אמר לו שבדעתו להתקלח ולצאת. אם מקבלים את התזה של המשיבה, הרי שהעורר, בחור צעיר בן 21, גילה קור רוח מדהים ביודעו במהלך כל היום בו בילה יחד עם שאדי, כי דקות ספורות לאחר לכתו של שאדי, הוא עומד לרצוח את אמו-יולדתו.

אף ידוע לנו כי שאדי והעורר שוחחו ביניהם גם על תכניות עתידיות לאותו הערב, והזמינו חבר נוסף, בשם אייל חסן, לבוא ולהצטרף אליהם בבית המנוחה. אייל מסר שהוא כרגע עמוס בעבודתו, אבל ייתכן שגיע אל שאדי ואל העורר כשיתפנה. מכאן טענת ההגנה כי לא ייתכן שהעורר היה רוצח את אמו, ביודעו שבכל רגע אייל חסן עשוי להראות אצלו את פניו. אף קשה להלום רצח ספונטני של האם, מאחר שהרוצח הצטייד מבעוד מועד בכלי נשק וקליעים מיוחדים, מה שעשוי להעיד על "מקצוענות" של הרוצח.

תרחישים אפשריים אחרים - בהקשר לשתיקת העורר אזכיר את המידע המודיעיני לפיו נראה העורר יוצא מהבית עם נדאל, אחיה של המנוחה. בהקשר זה לא למותר לציין כי גם נדאל שמר על זכות השתיקה בחקירתו, למרות שהוטח בו כי היה במקום הרצח והוא הרוצח. לטענת ההגנה, אחיה של המנוחה אף נחשדו בכך שרצו לפגוע במי שנחשד כמאהב של המנוחה. מחומרי החקירה עולה כי משפחתה של המנוחה הייתה מעורבת במשבר בינה לבין ראמי-בעלה וכי אף היה "כינוס משפחתי" עם משפחתה של המנוחה בנושא זה. אציין כי ראמי הסביר לחוקריו, כי בעדה הדרונית, כאשר אישה נרצחת על רקע של כבוד המשפחה, מי שמבצע את הרצח זה או אחיה של האשה או בנה. בכך

יש כמובן להחשיד את העורר אך גם את נדאל, אחיה של המנוחה, ושמה את שניהם, מה שמתיישב עם המידע המודיעיני לעיל.

9. אין כל מניעה להרשיע נאשם על סמך ראיות נסיבתיות, אולם, מצב בו מסכת הראיות הנסיבתיות משאירה חורים עובדתיים משמעותיים, או כאשר המסקנה המפלילה אינה המסקנה הגיונית היחידה שניתן להסיק ממכלול הראיות, הרי ש"הפסיפס הראייתי" אינו שלם ולכך השלכה גם בשלב המעצר עד תום ההליכים (ראו: בש"פ 5588/12 ניאמצ'יק נ' מדינת ישראל פס' 8 (24.9.2012); בש"פ 1273/14 דסוקי נ' מדינת ישראל פס' 25-26 והפניות שם (4.3.2014) (להלן: עניין דסוקי)).

אומר בזהירות המתבקשת, כי הגם שיש בחומר הראיות פוטנציאל להרשעתו של העורר, הרי שלא השתכנעתי כי הראיות הנסיבתיות מוליכות, בשלב זה, בהכרח למסקנה הגיונית אחת. כאמור, שתיקתו של העורר אכן מטרידה, אך "אין הבור מתמלא מחוליותו, ובהיעדר ראיות אין בשתיקת הנאשם כדי למלא את החלל" (ראו והשוו: עניין דסוקי, פס' 24). במהלך המשפט יהיה על העורר למסור את גרסתו בשלב ההקראה או לקחת את הסיכון ששתיקתו תהווה חיזוק נוסף למשקל הראיות של התביעה (ראו סעיפים 152(ב) ו-162 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982), אך משקלה הסופי של השתיקה מסור לבית המשפט שידון בעניינו של העורר.

10. בפסיקתו של בית משפט זה, אנו מוצאים פעמים רבות כי קיימת מקבילית כוחות בין עוצמתה של עילת המעצר לבין מידת נכונותו של בית המשפט לשקול חלופת מעצר (ראו, לדוגמה, החלטותיו של השופט י' דנציגר בבש"פ 3572/14 ירון כהן נ' מדינת ישראל (29.5.2014); בש"פ 3484/14 מדינת ישראל נ' אלון חיימוב (22.5.2014)). ודוק: יש להבחין בין עוצמתה של עילת המעצר במקבילית הכוחות לבין עוצמתן של הראיות לכאורה במקבילית הכוחות (להבחנה בין השתיים ראו החלטתו של השופט י' דנציגר בבש"פ 6695/14 עמרם גריב נ' מדינת ישראל (12.10.2014)). כאשר בעוצמת העילה עסקינן, הכוונה למסוכנות הנשקפת מן הנאשם או החשש להימלטות מן הדין וליבוש הליכי המשפט, וכאשר בעוצמת הראיות עסקינן, הרי ש"ככל שעוצמת הראיות קטנה יותר ובחינת חומר החקירה, אפילו בשלב הלכאורי, מעוררת ספקות וסתירות, כך תגדל הנכונות לשחרר לחלופת מעצר" (עניין דסוקי פס' 27; בש"פ 3526/13 כיאל נ' מדינת ישראל בפסקה 7 (27.5.2013); בש"פ 6573/13 מדינת ישראל נ' אביתר פסקאות 16-17 (10.10.2013); בש"פ 7873/13 מדינת ישראל נ' עליא זועבי (21.11.2013); בש"פ 2998/14 שומי איסאקוב נ' מדינת ישראל (8.5.2014); בש"פ 6424/14 גואטה נ' מדינת ישראל (6.10.2014); בש"פ 3774/15 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.2015)).

להבחנה בין עוצמת עילת המסוכנות לבין עוצמת הראיות יש נפקות לתוצאה הסופית. כך, יכול ובית המשפט יגיע למסקנה כי קיימת חולשה בעוצמת הראיות, אך למרות זאת יורה על מעצרו של הנאשם עד לתום ההליכים, נוכח מידת מסוכנותו של העורר כפי שמשקפת מהמעשה והעושה (השוו התוצאה אליה הגיע השופט א' שהם בבש"פ 5109/15 מיכאל ביטון נ' מדינת ישראל בפס' 11 (30.7.2015), שם הורה על מעצרו עד לתום ההליכים של הנאשם תוך איזון "בין עוצמתן הלא-גבוהה של הראיות" מול מידת מסוכנותו של העורר). אמור מעתה כי על בית המשפט להתחשב ביחסי הכוחות במשולש שצלעותיו הם עוצמת עילת המעצר - עוצמת הראיות - טיבה של חלופת המעצר.

11. ומהתם להכא.

איני סבור כי מסוכנותו של העורר מגעת כדי כך שהיא גוברת על החולשה בעוצמת הראיות, ובמצב דברים זה, אנו חוזרים לכלל לפיו גוברת הנכונות לשקול חלופת מעצר. החלופה שהוצעה על ידי העורר במקרה דנן היא בכפר דאלית אל-כרמל המרוחק ממקום מגוריו בבית ג'אן.

אני מחזיר אפוא את התיק לבית משפט קמא, על מנת שיקבע את שורת התנאים הנדרשת לצורך מעצר באיזוק אלקטרוני, ועל מנת שיבחן את המפקחים-הערבים המוצעים. בנוסף למעצר באיזוק אלקטרוני ועל מנת להבטיח תנאי מעצר הבית וההתייצבותו של העורר למשפט, אני מורה כלהלן: הפקדה כספית בסכום של 100,000 ₪; ערבות צד שלישי של שלושה ערבים בסך של 100,000 ₪ כל אחד; שעבוד נכס מקרקעין עד לסכום של 700,000 ₪.

למען הסר ספק, אין באמור לעיל כדי לגרוע מסמכותו של בית משפט קמא לפעול כחוכמתו ולהוסיף או לגרוע בטוחות ותנאים כפי שימצא לנכון.

ניתנה היום, י"ג בחשוון התשע"ו (26.10.2015).

שׁוֹפֵט